

นิกกำหนดนโยบายจะช่วย ส่งเสริมการพัฒนากลุ่ม เทคโนโลยีได้อย่างไร

ดร. มาณพ สิทธิเดช อัครราชทูตที่ปรึกษา (ฝ่ายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี) สำนักงานที่ปรึกษาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ณ กรุงบรัสเซลส์ (ปว.บช.) ได้เข้าร่วมการประชุม 10 Tech Enablers: Europe's Rising University-Industry Clusters ณ กรุงบรัสเซลส์ ประเทศเบลเยียม เมื่อวันที่ 18 ตุลาคม ค.ศ. 2016 เพื่อรับฟังการอภิปรายแบบหมุ่คณะในประเด็น 10 กลุ่มเทคโนโลยีเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาของยุโรป ผ่านการทำงานร่วมกันระหว่างภาคการศึกษา อุตสาหกรรม และรัฐบาลในการสรรสร้างนวัตกรรมด้านดิจิทัล ซึ่งหนึ่งในหัวข้อที่น่าสนใจที่มีการพูดคุยในวันนั้นคือการกำหนดนโยบายเพื่อส่งเสริมการพัฒนากลุ่มเทคโนโลยีในยุโรป

หากถามว่าบทบาทของนโยบายสาธารณะ (public policy) มีผลต่อการเสริมสร้างให้ยุโรปเป็น

ศูนย์กลางด้านเทคโนโลยีได้มากน้อยแค่ไหน คำตอบที่ได้จะแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับศูนย์กลางเทคโนโลยีแต่ละที่ อย่างเช่น การพัฒนากลุ่มเทคโนโลยีชั้นสูง ในแถบชายฝั่ง Côte d'Azur จำเป็นต้องอาศัยการส่งเสริมและความช่วยเหลืออย่างต่อเนื่องจากรัฐบาลของประเทศฝรั่งเศส ในขณะที่การพัฒนาเบอร์ลินให้กลายเป็นเมืองหลวงของบริษัทสตาร์ทอัพได้นั้น เป็นผลมาจากเบอร์ลินเป็นเมืองที่รวมผู้คนจากหลายชนชาติ มีวัฒนธรรมที่หลากหลาย และมีค่าครองชีพที่ต่ำ ส่วนแรงผลักดันจากกระทรวงดิจิทัลของประเทศเอสโตเนียก็ส่งผลทำให้ประเทศเอสโตเนียกลายเป็นศูนย์กลางของความเชี่ยวชาญในด้านความปลอดภัยทางไซเบอร์ และท้ายสุดการที่เมืองมิวนิคมีความโดดเด่นในเรื่องอุตสาหกรรมการผลิตก็เป็นผลเนื่องมาจากวิสัยทัศน์และความมุ่งมั่นจากบริษัทใหญ่ระดับโลก เช่น

BMW และ Siemens

ในความเป็นจริง เหล่าศูนย์กลางด้านเทคโนโลยีต่างก็มีรากฐานมากจากองค์ประกอบต่าง ๆ ผสมผสานกัน ได้แก่ การพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ การส่งเสริมและผลักดันจากรัฐบาล กฎระเบียบที่ดีและความร่วมมือในประเด็นมาตรฐานทางเทคนิค และการแข่งขันเชิงพาณิชย์ ตัวอย่างเช่น ประเทศเยอรมนีได้รวมองค์ประกอบเหล่านี้และพัฒนาตนเองให้เป็นผู้นำของโลกในด้านอุตสาหกรรม 4.0

บางทีระบบการศึกษาอาจจะเป็นประเด็นที่นักกำหนดนโยบายควรให้ความสนใจมากที่สุด จะเห็นได้ว่ากลุ่มเทคโนโลยีหลาย ๆ กลุ่มนั้นจะได้รับการเกื้อหนุนจากมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรม และคณิตศาสตร์ หรือที่เราเรียกสาขาเหล่านี้รวมกันว่า STEM แต่ความ

เชี่ยวชาญในด้าน STEM คงยังไม่เพียงพอ แต่ทว่าจะต้องลงทุนในเรื่องการจัดการการศึกษาด้วย

อีกหนึ่งมาตรการด้านนโยบายที่ถูกใช้สำหรับกลุ่มเทคโนโลยีในหลาย ๆ เมืองในยุโรป เช่น Rotterdam Barcelona และ Copenhagen คือความช่วยเหลือในการทำวิจัย การทดลอง และโครงการนำร่องต่าง ๆ ทั้งในรูปแบบของเงินทุนและโครงสร้างพื้นฐาน โดยก้าวต่อไปสำหรับภาครัฐคือการสำรวจเทคโนโลยีชนิดใหม่ ตัวอย่างเช่น หลังจากเทคโนโลยีดิจิทัลได้ถูกนำมาใช้ในโครงสร้างพื้นฐานของภาครัฐของประเทศเอสโตเนีย ก็ช่วยให้ประเทศประสบความสำเร็จในการจัดตั้งกลุ่มเทคโนโลยี ณ เมืองทาลลินน์

นโยบายทางด้านภาษี เช่น การงดเว้นภาษีสำหรับการวิจัยและพัฒนา (R&D) ก็เป็นอีกมาตรการหนึ่งที่จะช่วยเสริมสร้างการเป็นผู้นำของกลุ่มเทคโนโลยี ตัวอย่างเช่น ประเทศฝรั่งเศสได้ใช้มาตรการนี้เป็น

เวลานานเพื่อกระตุ้นให้ต่างชาติ โดยเฉพาะที่มาจากแถบอเมริกาเหนือ และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เข้ามาจัดตั้งศูนย์ R&D ในประเทศฝรั่งเศส และรัฐบาลในหลาย ๆ ประเทศก็ยังเรียกเก็บภาษีธุรกิจในอัตราที่ต่ำมาก ๆ เพื่อกระตุ้นบริษัทขนาดใหญ่ และเล็กเข้ามาลงทุน แต่อย่างไรก็ตาม นโยบายทางด้านภาษีนี้นถือเป็นมาตรการที่มีความเสี่ยง เพราะเป็นไปได้ที่จะก่อให้เกิดแรงจูงใจที่ผิด ๆ เช่น นโยบายยกเว้นภาษีเพื่อการวิจัย และลงทุน กลับให้ประโยชน์แก่บริษัทขนาดใหญ่ มากกว่าบริษัทเล็ก ๆ และผู้ประกอบการใหม่ ๆ ที่เพิ่งเริ่มต้นทำธุรกิจ ดังนั้นจึงจำเป็นมากที่จะต้องคอยประเมินอย่างสม่ำเสมอถึงประสิทธิภาพของการใช้นโยบายทางด้านภาษี และคอยปรับปรุงแก้ไข

อีกหนึ่งมาตรการที่ยังมีการถกเถียงกัน นั่นก็คือการใช้เงินจากภาครัฐเพื่อเป็นกองทุนให้แก่ผู้ประกอบการ เพื่อใช้เป็นเงินลงทุนตั้งตัวก่อนแรก

เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการแข่งขัน และนำผลงานวิจัยไปใช้ในเชิงพาณิชย์ จะเห็นได้ว่าในหลาย ๆ ที่ ในยุโรปนั้น เงินลงทุนจากภาคเอกชนเริ่มลดน้อยลง ดังนั้นจึงมีการหันมาใช้เงินภาษีประชาชนเป็นแหล่งเงินทุนแทน โดยในปี ค.ศ. 2014 ร้อยละ 40 ของธุรกิจเงินร่วมลงทุน (Venture Capital) ในยุโรปนั้นได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ แต่ก็มีคำถามต่อมาว่าการใช้เงินจากภาครัฐเพื่อเป็นกองทุนให้แก่ผู้ประกอบการนั้นเป็นการส่งเสริมไม่ให้ภาคธุรกิจเข้ามาลงทุนหรือไม่

ท้ายสุดสหภาพยุโรปได้พยายามสร้างความเป็นตลาดเดียว (single market) ในวงการวิจัยและธุรกิจเงินร่วมลงทุน และรัฐบาลในหลาย ๆ ประเทศ ก็พยายามเชื่อมโยงกลุ่มเทคโนโลยีของประเทศให้เข้ากับแผนงานของสหภาพยุโรป เพื่อที่จะได้รับประโยชน์ในเรื่องเงินทุนสนับสนุนในการวิจัยและพัฒนาจากสหภาพยุโรป